

LUMBAALPUNKTSIOON

Patsiendi infoleht

Uuringumeetod

Lumbaalpunktsioon ehk seljaajuvedeliku punktsioon on diagnostiline protseduur, mille vajaduse otsustab arst. Rahvakeeles on see tuntud kui „seljasüst“. Selle uuringu põhjal saab kinnitada järgmisi diagnoose: ajuinfarkti, -verejooksu, -põletikku, teisi ajuhaigusi ja kasvajalisi haigusi.

Lumbaalpunktsioon on arsti poolt teostatav protseduur, mille käigus võetakse spetsiaalse nõelaga seljaajuvedelikust proovi. Protseduuril pole alternatiivi, sest teisiti ei saa seljaajuvedelikku uurida. Samuti ei ole muul viisil võimalik diagnoosida teatud haigusi, eelkõige neuroinfektsioone (ajukelmepõletikku või ajupõletikku).

Vastunäidustused

Kui on diagnoositud ajusong, kõrgeenenud ajurõhk (ICP), seljaajumädanik, vereliistakute vähesus ja/või kui kasutate verevedeldajaid.

Protseduuriks ettevalmistus

Enne protseduuri peate tühjendama põie. Vajadusel raseeritakse seljal punktsioonikoht, mis seejärel puhastatakse.

Protseduuri teostamine

Protseduuri läbiviimiseks on vajalik spetsiaalne asend, kus lülisamba lülide vahed oleksid maksimaalselt laienenud. Protseduuri teostamise ajal peate olema kas istuvas või külili lamavas asendis, seda ütleb teile arst või õde. Istudes küürutate ettepoole, hoides süles patja. Külili lamate kas vasakul või paremal küljel, nii nagu arst või õde teid palub, tuleb hoida selg kumeras, pea painutatud maksimaalselt rinnale ning põlved vastu kõhtu kõverdatud (nn kassiküür) ja kätega hoida põlvede alt või asetatakse teile padi põlvede alla.

Seejärel puhastatakse teie seljapiirkond. Vajadusel teeb arst teile kohaliku tuimestuse. Seejärel torkab arst spetsiaalse nõelaga lülivahemikku, mis annab tunda kerge valuaistinguna. Torkekohast tulevast seljaajuvedelikust kogutakse uuringuteks analüüsid. Kui analüüside vastused on tulnud, annab teile arst sellest teada.

Pärast protseduuri

Protseduuri järel kaetakse punktsioonikoht steriilse haavaplaastriga. Protseduurijärgse peavalu ärahoidmiseks jooge palju vedelikku ja kofeiini sisaldavaid jooke – kohvi, teed ja kokakoolat, kui arst pole öelnud teisiti. Juhul kui on tekkinud peavalu, on soovitatav lamada. Protseduurijärgselt samal päeval vältige tõsist füüsilist koormust.

Võimalikud tüsistused

Lumbaalpunktsioon ehk seljaajuvedeliku punktsioon on suhteliselt ohutu protseduur, kuid mõningatel juhtudel võivad esineda tüsistused, isegi kui on järgitud a- ja antiseptika reegleid ja õiget tehnikat:

- punktsioonijärgne peavalu, mis on tingitud seljaajuvedeliku rõhu langusest ja võib kesta kuni 72 tundi
- veritsus
- ajusong
- radikulaarne ärritussündroom
- seljavalu
- infektsioonihoht süstekohal

Kui protseduurijärgselt tekib tugev peavalu, mis ei allu käsikäigist saadavatele valuvaigistitele, siis pöörduge arsti poole või erakorralise meditsiini osakonda.